

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 25 września 2020 r.

ZP-NKWR.431.2.41.2020.EM

Pani
Monika Babińska - Staniszczyk
Dyrektor
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Piławie Górnej

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 12 – 13 sierpnia 2020 r. na podstawie art. 186 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2020 r. poz. 821), zwanej dalej „ustawą”, kontrolerzy z Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu: Emilia Molska – Kaźmierczak – inspektor wojewódzki i Edyta Kubicka – starszy inspektor wojewódzki, przeprowadzili kontrolę kompleksową w trybie zwykłym w Ośrodku Pomocy Społecznej w Piławie Górnej, zwanym w dalszej części niniejszego wystąpienia „Ośrodkiem” lub „OPS”.

Przedmiot kontroli obejmował działalność Ośrodka w zakresie organizowania systemu pracy z rodziną w gminie oraz zgodność zatrudniania pracowników jednostek organizacyjnych wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej z wymaganymi kwalifikacjami. Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 16 czerwca 2020 r. przez Wicewojewodę Dolnośląskiego Planem Kontroli na II półrocze 2020 r.

W okresie objętym kontrolą, tj. od dnia 1 sierpnia 2019 r. do dnia 23 grudnia 2019 r. funkcję Dyrektora Ośrodka pełniła Pani Anna Zatyka, od 24 grudnia 2019 r. do dnia kontroli Pani Monika Babińska - Staniszczyk, odpowiedzialne za realizację zadań w ocenianych obszarach. W zakresie działalności jednostki podlegającej kontroli wydaje się ocenę pozytywną. Uzasadnieniem oceny jest ustalony stan faktyczny i prawny.

Kontrola została odnotowana w zeszycie kontroli pod numerem 1. Postępowanie kontrolne przeprowadzono na podstawie udostępnionej dokumentacji merytorycznej realizowanych zadań, aktów prawa miejscowego, akt osobowych w zakresie dokumentacji potwierdzającej kwalifikacje zawodowe pracowników oraz oświadczeń złożonych przez Dyrektora.

Uchwałą nr 86/XX/2016 Rady Miejskiej w Piławie Górnej z dnia 27 kwietnia 2016 r. wprowadzono zmiany w statucie Ośrodka Pomocy Społecznej i dodano zapis, m.in. o realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zarządzeniem Nr 8/2015 z dnia 28 grudnia 2015 r. Dyrektor Ośrodka wprowadził Regulamin organizacyjny, w którym wyszczególniono zadania asystenta rodziny (rozdział IV pkt 4).

(dowód: akta kontroli str. 15-39)

W myśl art. 176 pkt 1 ustawy, do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja trzyletnich gminnych programów wspierania rodziny. W okresie objętym kontrolą realizowano „Gminny Program Wspierania Rodziny w Piławie Górnej na lata 2019 – 2021”, zwany dalej „Programem”, przyjęty uchwałą nr V/19/2019 Rady Miejskiej w Piławie Górnej z dnia 28 lutego 2019 r. Jako główny cel Programu wskazano „Skuteczne wspieranie rodzin w przywracaniu zdolności do pełnienia funkcji opiekuńczo – wychowawczych”. Określono cele szczegółowe, tj.:

1. Diagnozowanie i monitoring skali potrzeb i problemów rodzin;
2. Poprawa funkcjonowania rodziny oraz warunków rozwoju dziecka w środowisku rodzinnym – praca z rodziną;
3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu rodzin dysfunkcyjnych;
4. Uwrażliwienie i aktywizowanie środowiska lokalnego na potrzeby dzieci i rodzin dysfunkcyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 40-52)

Dyrektor Ośrodka oświadczył, iż Program realizowano przy współpracy z Urzędem Miasta w Piławie Górnej, zakładami opieki zdrowotnej, placówkami oświatowymi, Policją, Punktem Konsultacyjno – Informacyjnym działającym przy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołem Interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy, kuratorami sądowymi oraz Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i Ochrony Zdrowia w Dzierżonowie.

Gmina realizowała cele Programu, m.in. poprzez pracę z rodzinami przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych zapewniając im wsparcie i pomoc asystenta rodziny, pracowników socjalnych, przyznawanie świadczeń pieniężnych

i niepieniężnych z pomocy społecznej oraz podejmowanie działań mających na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, udzielanie wsparcia pedagogicznego oraz psychologicznego dzieciom i rodzicom.

W obszarze dotyczącym form pracy z rodziną, o których mowa w art. 10 ust. 3 ustawy, rodziny mogły korzystać z:

- Konsultacji i poradnictwa specjalistycznego świadczonego przez psychologa i pedagoga w Szkole Podstawowej Nr 1 w Piławie Górnej, a także przez pracowników socjalnych. Dla osób izolowanych, objętych kwarantanną i nadzorem epidemiologicznym z powodu COVID – 19, Urząd Miasta w Piławie Górnej prowadził telefoniczne poradnictwo psychologiczne (w poniedziałki) i pedagogiczne (w czwartki) w godzinach 10:00 – 12:00.
- Poradnictwa i terapii w Punkcie Konsultacyjno – Informacyjnym przy ul. Piastowskiej 29 w Piławie Górnej. Poradnictwo dla osób uzależnionych i ich rodzin odbywało się w poniedziałki w godzinach 15:00 – 17:00, we wtorki 12:30 – 15:30 oraz czwartki 8:00 – 11:00. Zajęcia terapeutyczne odbywały się w poniedziałki i czwartki po wcześniejszym kontakcie telefonicznym. Do dyspozycji mieszkańców Gminy pozostawał także miejski telefon zaufania. Od marca 2020 r., w związku z rozpowszechnianiem się epidemii COVID – 19, konsultacje odbywały się telefonicznie. Usługi terapeutyczne świadczone także osobom z rodzin, w których została uruchomiona procedura „Niebieska Karta“. Osoby niepełnosprawne i ich rodzice mogli uzyskać pomoc od poniedziałku do piątku w godzinach 7:30 – 15:30 w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i Ochrony Zdrowia w Dzierżoniowie. Z poradnictwa psychologiczno – pedagogicznego oraz terapeutycznego można było korzystać również w Ośrodku Interwencji Kryzysowej „Niebieska Linia“ w Dzierżoniowie.
- Poradnictwa prawnego realizowanego w Urzędzie Miasta we wtorki w godzinach 12:00 – 16:00 oraz piątki w godzinach 11:30 – 15:30.

Na terenie gminy organizowano dla rodzin spotkania, mające na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, zwane także grupami wsparcia. W poniedziałki w godzinach 15:00 – 17:00 oraz czwartki w godzinach 11:00 – 13:00 działała Grupa AA w Punkcie Konsultacyjno – Informacyjnym.

Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych mogły korzystać z pomocy w zakresie mediacji świadczonej w Sądzie Rejonowym w Dzierżoniowie. Dyrektor Ośrodka oświadczył, że w okresie objętym kontrolą

na terenie gminy żadna z rodzin nie korzystała z usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych. *(dowód: akta kontroli str. 53-56, 63-85, 88-125)*

Rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych Ośrodek Pomocy Społecznej w Piławie Górnej zapewniał wsparcie i pomoc asystenta rodziny. Praca asystenta nie była łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie gminy, w której praca ta była prowadzona, co jest zgodne z art. 17 ust. 3 ustawy. Asystent nie prowadził także postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę. W myśl art. 15 ust. 4 ustawy, asystent obejmował opieką nie więcej niż 15 rodzin.

Na podstawie losowo wybranych akt zawierających dokumentację pracy asystenta z rodziną dokonano oceny jej zgodności z wymogami i zasadami określonymi w Dziale II, Rozdziale 2 ustawy. Ustalono, że w przypadku, gdy Ośrodek powziął informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadzał wywiad środowiskowy na zasadach określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507 ze zm.). Na podstawie wywiadu środowiskowego pracownik socjalny dokonywał analizy sytuacji rodziny. Jeśli wynikała konieczność przydzielenia rodzinie asystenta, występował on ze stosownym wnioskiem do Dyrektora Ośrodka, który po zapoznaniu się z dokumentacją przydzielał rodzinie asystenta. Każda z rodzin wyraziła zgodę na podjęcie współpracy. Asystent przygotowywał we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym plan pracy z rodziną, o którym mowa w art. 15 ust. 1 ustawy. Plan ten zawierał cel główny, cele szczegółowe i działania mające na celu przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, terminy ich realizacji i przewidywane efekty. Terminy realizacji działań określone były „na czas trwania współpracy” lub „do odwołania”. Wskazane jest określanie terminów realizacji działań wyznaczając przedział czasowy, z podaniem dat. Plan pracy z rodziną był skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej.

Praca asystenta prowadzona była w miejscu zamieszkania oraz w miejscu wskazanym przez rodzinę. W okresie od 20 marca 2020 roku do czerwca 2020 roku z powodu epidemii koronawirusa, asystent utrzymywał z rodzinami głównie kontakt telefoniczny. Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy, asystent dokonywał okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku, z której wynikała zasadność dalszej współpracy i przekazywał ją Dyrektorowi. *(dowód: akta kontroli str. 57, 126-128, 134-150, 166-167)*

W myśl art. 176 pkt 3 lit. b oraz pkt 4 lit. c ustawy, do zadań własnych gminy należy organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających

oraz finansowanie kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2 ustawy, ponoszonych przez rodziny wspierające. W trakcie postępowania kontrolnego ustalono, że na terenie gminy Piława Górna nie funkcjonowały rodziny wspierające. Dyrektor podejmował działania promujące tę formę wsparcia poprzez zamieszczanie stosownych informacji na stronie internetowej oraz tablicy informacyjnej OPS. Wskazane jest podejmowanie dalszych kroków upowszechniających tę formę wsparcia.

(dowód: akta kontroli str. 56, 88-87)

Dyrektor Ośrodka oświadczył, iż na terenie gminy nie działały placówki wsparcia dziennego, o których mowa w art. 176 pkt 3 lit. c ustawy. Powyższe znajduje potwierdzenie w sprawozdaniach rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny przekazywanych wojewodzie za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Statystycznej za okres od 1 lipca 2019 r. do 31 grudnia 2019 r. oraz od 1 stycznia 2020 r. do 30 czerwca 2020 r. Organ kontroli powiadomi odrębnym pismem Burmistrza Piławy Górnej o braku realizacji zadania własnego w zakresie prowadzenia placówek wsparcia dziennego i zapewnienia w nich miejsc dla dzieci.

(dowód: akta kontroli str. 56, 59-62)

Gmina, zgodnie z art. 176 pkt 5 ustawy, współfinansowała pobyt dzieci w pieczy zastępczej. W okresie objętym kontrolą Gmina na bieżąco ponosiła odpłatność za pobyt 23 dzieci w pieczy zastępczej w wysokości odpowiednio 10%, 30% i 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pieczy rodzinnej lub średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej. Najczęstszą przesłanką do sądowego umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej była niewydolność opiekuńczo – wychowawcza rodzin, uzależnienie jednego bądź obojga rodziców, nieumiejętność prowadzenia gospodarstwa domowego. Asystent obejmował wsparciem 2 rodziny, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej. Na terenie gminy było 7 rodzin nieobjętych pomocą asystenta, pomimo faktu umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Dyrektor wskazał, iż przyczyną takiego stanu rzeczy było: przebywanie rodzica/rodziców poza terenem gminy, nieznanie miejsce pobytu jednego z nich, śmierć rodzica/rodziców, brak zgody na podjęcie współpracy z asystentem. Celem podjęcia współpracy, Ośrodek nawiązywał kontakt z rodzicami biologicznymi dzieci, ustalał miejsce ich pobytu, pracownicy socjalni prowadzili rozmowy motywujące do podjęcia działań mających na celu powrót dzieci do domu rodzinnego oraz wspieranie w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych.

(dowód: akta kontroli str. 57-58, 129-133, 151, 162-163)

W myśl art. 179 ust. 1 ustawy, w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny

oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań. W trakcie kontroli przedłożono, złożoną w Urzędzie Miasta w Piławie Górnej w dniu 27 lutego 2020 roku, informację o realizacji przez Ośrodek uchwał podjętych przez Radę Miejską w roku 2019 wraz z dokumentem pn. „Sprawozdanie z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Piławie Górnej od 1 stycznia 2019 roku do 31 grudnia 2019 roku” będącym wykazem działań z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny. W dokumencie nie zostały przedstawione potrzeby związane z realizacją powyższych zadań. Konieczne jest ich wskazywanie.

(dowód: akta kontroli str. 152-161)

Kontrola dotycząca zgodności kwalifikacji zawodowych pracowników podmiotu wyznaczonego do prowadzenia pracy z rodziną potwierdziła spełnianie wymogów określonych przepisami prawa. Na podstawie potwierdzonych za zgodność z oryginałem kopii dyplomów i świadectw złożonych w aktach osobowych stwierdzono, że osoba pracująca na stanowisku asystenta miała wymagane kwalifikacje zgodne z przepisami ustawy oraz złożyła oświadczenia wskazane w art. 12 ust. 1 pkt 2 – 4 ustawy.

(dowód: akta kontroli str. 164-165)

Biorąc pod uwagę obowiązek gminy wynikający z art. 176 pkt 2 i 4 lit. b ustawy o konieczności tworzenia możliwości i finansowania szkoleń podnoszących kwalifikacje asystentów rodziny ustalono, że asystent uczestniczył w szkoleniu „Asystent rodziny – kompleksowe szkolenie w wymiarze teoretycznym, prawnym i metodycznym” w dniu 20 lipca 2020 r.

(dowód: akta kontroli str. 58)

W okresie objętym kontrolą, w ramach zadań z zakresu administracji rządowej, o których mowa w art. 177 ustawy, Ośrodek realizował rządowe programy z zakresu wspierania rodziny, m.in. „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2019”.

(dowód: akta kontroli str. 58)

W wyniku przeprowadzonej kontroli kompleksowej w trybie zwykłym w Ośrodku Pomocy Społecznej w Piławie Górnej nie stwierdzono nieprawidłowości.

POUCZENIE

Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, składa się na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2020 r.

poz. 821). Proszę w terminie do 31 października 2020 roku powiadomić Wojewodę Dolnośląskiego o sposobie realizacji uwag i wniosków przedstawionych w wystąpieniu pokontrolnym.

.....
(członek zespołu inspektorów)

.....
(członek zespołu inspektorów)

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

.....
(kierownik jednostki kontrolującej)
Dyrektor Wydziału
Zdrowia i Polityki Społecznej

